

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 17.2.2012.
COM(2012) 40 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par Eiropas Savienības finanšu novērtējumu, balstoties uz sasniegtajiem rezultātiem

{SWD(2012) 4 final}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par Eiropas Savienības finanšu novērtējumu, balstoties uz sasniegtajiem rezultātiem

1. IEPRIEKŠĒJAS PIEZĪMES

Šis ir pirmais Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Savienības finanšu novērtējumu, balstoties uz sasniegtajiem rezultātiem saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 318. pantu.

LESD 318. pantā noteikts, ka Komisija

“iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei Savienības finanšu novērtējumu, kura pamatā ir sasniegtie rezultāti, jo īpaši saistībā ar norādēm, ko Eiropas Parlaments un Padome snieguši saskaņā ar 319. pantu.”

LESD 319. pantā paredzēts, ka Eiropas Parlaments pēc Padomes ieteikuma atbrīvo Komisiju no atbildības par budžeta izpildi. Šajā pantā arī paredzēts, ka, lai to panāktu, Padome un Eiropas Parlaments pārbauda pārskatus, finanšu pārskatu un LESD 318. pantā minēto novērtējumu, kā arī Revīzijas palātas gada ziņojumu kopā ar revidējamo iestāžu atbildēm uz Revīzijas palātas apsvērumiem un LESD 287. pantā minēto atzinumu par pārskata ticamību, un visu attiecīgo darījumu likumību un pareizību.

Kā paskaidrots turpmāk ziņojumā, Komisija izskata veidus, kādā veidā ziņojumus, kurus ir nepieciešams sagatavot saskaņā ar dažādajām procedūrām, var saskaņot, lai izvairītos no dubulta darba un vienlaicīgi tiktu ņemts vērā tas, ka novērtējuma un budžeta izpildes apstiprinājuma procedūru termiņi un tvērums ir atšķirīgi. Tas notiks pakāpeniski, katru gadu balstoties uz iepriekšējo gadu pieredzi. Sākot ar 2011. gada budžeta izpildes apstiprinājuma procedūru Komisija novērtējuma ziņojumu centīsies pieņemt līdz katra gada novembrim.

2. IEVADS

Viena no svarīgākajām LESD 318. panta iezīmēm ir tā, ka novērtējuma ziņojumā galvenā uzmanība ir vērsta uz Savienības finansēm no to rezultātu pozīcijas, kuri sasniegti ar attiecīgajām programmām.

Lai veicinātu kopējo rezultātu un ietekmju novērtējumu, šādus novērtējumus Komisija veic dažādu finanšu programmu īstenošanas laikā un pēc to pabeigšanas nolūkā analizēt, cik lielā mērā šīs programmas ir sasniegušas savus mērķus un cik lielā mērā tās ietekmē sabiedrību.

Programmu īstenošana no sākuma ietver spēju veidošanu, un var paiet vairāki gadi, pirms pārmaiņas kļūst efektīvas un ātri realizējamas, kā rezultātā izdevumi tiek

sadalīti pa vairākiem gadiem. Ilgtermiņa sekas ir redzamas tikai ar laiku un nebūt ne vienmēr vienādā veidā vai regulāri katru gadu.

Lai varētu izdarīt pareizus secinājumus, ir arī svarīgi rezultātu novērtējumu un ar to saistītu lēmumu pieņemšanu drīzāk balstīt uz tendencēm, nevis atsevišķām skaitļu kopām. Pastāv tendence, ka pietiekama un uzticama informācija par īpašo programmu rezultātiem un ietekmi ir pieejama tikai vairākus gadus pēc tam, kad pabeigta ir visa programma.

Turpretim no ES budžeta finansēto gada izdevumu izpildes apstiprināšanas procedūra ir īpaša procedūra, kas paredzēta, lai sniegtu galīgos rezultātus par izdevumiem katrā gadā. Šī procedūra norit saskaņā ar konkrētu grafiku, tā lai attiecībā uz izdevumu gadu X tā varētu tikt pabeigta līdz X+2 gada maijam. Turklāt budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrā uzmanība līdz šim pievērsta galvenokārt izdevumu likumības un pareizības aspektiem, taču tagad tā pakāpeniski aptver arī citus aspektus.

Tāpēc nav tiešas atbilstības starp finanšu programmu novērtējuma termiņu un tvērumu, no vienas puses, un gada izdevumu izpildes apstiprināšanu, no otras puses. Eiropas Parlamenta un Padomes sniegtās norādes saistībā ar finanšu atskaiti par izdevumiem konkrētā gadā ne vienmēr attiecas uz finanšu programmas aktuālo posmu un novērtējuma rezultātiem, kas ir izstrādāti tieši vai aptuveni šajā laikā.

Detalizēta informācija par rezultātu novērtējumu un par dažādu ES finanšu programmu ietekmi jau ir pieejama atsevišķos novērtējumos un ietekmes novērtējumos, kā arī gada darbības pārskatos¹, kopsavilkuma pārskatā par sasniegumiem vadības jomā un darbības pārskatos², kā arī ziņojumā par pasākumiem pēc budžeta izpildes apstiprināšanas ieteikuma un rezolūcijas, kurus publicē katru gadu. Turklāt LESD 318. pantā paredzētais novērtējuma ziņojums nedrīkst pārklāties ar novērtēšanas darbu, kāds jāveic atbilstīgi tiesību aktiem, ar ko izveido ES programmas.

Tādēļ Komisija ir apsvērusi, vai novērtējuma ziņojumam sistemātiski katru gadu jāaptver visas programmas vai arī katru gadu tikai tās programmas, par kurām attiecīgajā gadā ir pieejama pietiekama, būtiska un jauna informācija. Ja katru gadu tiks aptvertas visas ES finansētās programmas, pastāv risks, ka ziņojums būs ļoti aptverošs un bez skaidra mērķa, un tajā tiks atkārtoti iekļauta iepriekšējos ziņojumos ietvertā informācija, ja runa ir par programmām, kurās kopš pēdējā ziņojuma nav notikušas lielas izmaiņas. Ja ziņojumi katru gadu aptver ierobežotu skaitu programmu un vērā tiek ņemts katras programmas nozīmīgums un jaunākie novērtējumu rezultāti,

---

¹ Katrs ģenerāldirektors vai dienesta vadītājs iesniedz savai iestādei gada darbības pārskatu kopā ar finanšu un vadības informāciju. Šajā ziņojumā sniedz pārskatu par ģenerāldirektorāta vai dienesta sasniegumiem politikas pamatmērķu sekmēšanā un galvenajām darbībām, ņemot vērā attiecīgos izmantotos līdzekļus.

² Darbības pārskati sniedz galvenos pamatojuma elementus tam līdzekļu apjomam, ko Komisija pieprasa budžeta projektā. Tie ietver sīkas ziņas par resursiem (cilvēku un finanšu), kuri sadalīti pa darbībām, kā arī ar tām saistītos mērķus, rādītājus un rezultātus. Ietverti arī galvenie sasniegumi un novērtējuma rezultāti. Tāpēc tie pamato Komisijas budžeta projektu snieguma informācijas ziņā (mērķi, rādītāji, novērtējuma rezultāti un darbības rezultāti), t. i., ataino to, kādas priekšrocības saņem ES programmu dalībnieki.

vienlaicīgi nodrošinot, lai vidējā termiņā tiktu aptverts plašs finanšu jomu spektrs, tie būtu skaidrāki un mērķtiecīgāki.

Lai izvairītos no dubulta darba un uzsāktu šo jauno ziņošanas procedūru, Komisija šajā novērtējuma ziņojumā ir nolēmusi uzmanību pievērst tikai konkrētām politikas jomām. Šajā ziņojumā aptvertas divas jomas: izglītība un kultūra, kā arī pētniecība. Šajā pirmajā ziņojumā vispiemērotākās aplūkošanai šķiet šīs jomas, jo tās veicina stratēģijas "ES 2020" pamatmērķu sasniegšanu un pamatiniciatīvu sekmēšanu³. Šīs jomas ietver lielus izdevumus, gandrīz 8 miljardus euro 2010. gadā. Tās ir arī būtiski piemēri politikas jomām, ko īsteno centralizēti, nevis kopīgi ar dalībvalstīm. Turpmākajos gados Komisija plāno aptvert galvenās finanšu programmas, ko īsteno centralizēti vai īstenojot dalītu vai decentralizētu pārvaldību, un katru gadu aptvert atšķirīgas jomas, piemēram, reģionu politiku vai kādu citu struktūrfondu, uzņēmējdarbību, nodokļus, enerģētiku, mobilitāti un transportu vai informācijas sabiedrību.

Šajās abās jomās ir pieejami jaunāko novērtējumu rezultāti, kuri tiks minēti turpmāk šajā ziņojumā, un tāpēc šīs jomas ir labi piemērotas tam, lai tās tiktu aptvertas šajā ziņojumā, kaut arī šogad daudzām finanšu programmām ir pieejams jauns novērtējums, jo notiek sagatavošanās darbi jaunajai daudzgadu finanšu shēmai. Jaunu novērtējuma rezultātu apjoms citos gados būs atšķirīgs, jo novērtējumi tiek plānoti tā, lai tie pēc iespējas atbalstītu lēmumu pieņemšanu. Tādēļ Komisija cenšas uzraudzības un novērtējuma procedūras labāk pielāgot plānošanas ciklam, kas nozīmē, ka nākamajos gados, iespējams, būs vairāk novērtējumu saistībā ar jaunu priekšlikumu izstrādi un mazāk novērtējumu.

Saskaņā ar LESD 318. pantu šo divu izvēlēto politikas jomu pārbaudei jābūt saistītai ar ieteikumu par 2009. gada budžeta izpildes apstiprināšanu, proti, ar Eiropas Parlamenta un Padomes pieprasījumiem saistībā ar šīm jomām. Taču budžeta izpildes apstiprinātājiestāde rezolūcijā un ieteikumā par 2009. gadu nesniedza konkrētas norādes attiecībā uz "Izglītības un kultūras" un "Pētniecības" politikas rezultātiem.

Pirmkārt, turpmākajās iedaļās ziņojumā apzinātas programmas, kuras ziņojums aptver, un pēc sniegta īsa informācija par programmu nozīmi un pašreizējiem mērķiem. Otrkārt, tajā aplūkoti jaunāko novērtējumu rezultāti, un dažādā veidā tiek pārbaudīts, cik lielā mērā šīs programmas ir sekmējušas mērķu sasniegšanu un cik lielā mērā ir panākta gaidītā ietekme. Tā kā šīs programmas joprojām darbojas, šajā novērtējuma ziņojumā izklāstīti galvenie secinājumi par līdz šim sasniegto. Visbeidzot, ziņojumā dažkārt ir sniegtas atsauces uz iepriekšējo programmu novērtējumiem, lai radītu pietiekami pilnīgu un viendabīgu ainu. Klātpievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā ir ietverts atsauces dokumentu saraksts.

3. IZGLĪTĪBA UN KULTŪRA

3.1. Ievads

Politikas jomā "Izglītība un kultūra" ir šādi vispārīgie mērķi:

---

³ COM(2010) 2020 galīgā redakcija.

- (1) palielināt to iemaņu līmeni un atbilstību, kuras veicina izcilību un vienlīdzību, un padarīt mobilitāti iespējamu visiem jauniešiem, kas mācās vai veic pētniecības darbu;
- (2) sekmēt radošumu, veicināt starpkultūru dialogu un kultūras un valodas bagātību un veidot radošas ekonomikas darbvietu radīšanas potenciālu;
- (3) stiprināt līdzdalību, solidaritāti un apmaiņu cilvēku starpā, galveno uzmanību pievēršot jauniešiem;
- (4) sadarboties ar partnervalstīm vai reģioniem pasaulē un starptautiskām organizācijām, lai visā pasaulē popularizētu Eiropas vērtības un stiprinātu cilvēku savstarpējos kontaktus;
- (5) galvenie finanšu instrumenti, ko izmanto vispārīgo mērķu sasniegšanai, ir Mūžizglītības programma (MIP), Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts (EIT), Marijas Kirī vārdā nosauktās darbības (programma "Cilvēki" Septītajā pamatprogrammā), programma "Jaunatne darbībā", programma "Kultūra" un "MEDIA 2007", un to kopējais budžets laika posmam no 2007. līdz 2013. gadam ir gandrīz 14 miljardi euro. Pēc būtības tie arī sekmē vairākas programmas "Eiropa 2020" pamatiniciatīvas ("Jaunatne kustībā", Programma "Jaunas prasmes un darba vietas", "Inovāciju savienība", "Digitālā programma" un "Platforma pret nabadzību") un "Eiropas 2020" pamatmērķu tuvināšanu izglītības jomā⁴.

Minēto programmu pievienotā vērtība ir tajā, ka to darbības ir transnacionālas un papildina valsts vai reģiona līmeņa darbības. Turklāt Eiropas līmeņa darbības nodrošina plašāku rezultātu izplatīšanu, kas var veicināt labāk orientētas politikas veidošanu Savienībā un ārpus tās.

3.2. Mūžizglītība

Mūžizglītības programma (MIP) aptver piecas sektoru programmas:

- (1) *Comenius* (pamatskolas un vidusskolas izglītība),
- (2) *Erasmus* (augstākā izglītība),
- (3) *Leonardo da Vinci* (profesionālā izglītība un apmācība),
- (4) *Grundtvig* (pieaugušo izglītība),
- (5) *Transversal* un *Jean Monnet* (atbalsta savstarpēji saistītas darbības, piemēram, politikas koordinēšanu un inovācijas).

---

⁴ Līdz 2020. gadam samazināt to jauniešu skaitu, kas pāragri pamet skolu, un panākt, lai grupā no 18 līdz 24 gadiem tas būtu mazāks par 10 % (samazinājies no 17,6 % 2000. gadā līdz 14,4 % 2009. gadā), un līdz šim pašam gadam palielināt to jauniešu skaitu, kuriem ir augstākā izglītība, vismaz par 40 % vecuma grupā no 30 līdz 34 gadiem (palielinājies no 22,4 % 2000. gadā līdz 32,3 % 2009. gadā).

MIP atbalsta studentu, skolēnu un izglītības darbinieku no visiem izglītības sektoriem mobilitāti, lai tiem kādu laiku būtu iespēja mācīties citas dalībvalsts izglītības sistēmā. Atbilstoši stratēģijai “Eiropa 2020” vispārējais mērķis ir veicināt ES attīstību par attīstītu uz zināšanām balstītu sabiedrību ar noturīgu ekonomikas attīstību, lielāku skaitu un labākām darbavietām un lielāku sociālo kohēziju.

2011. gada starpposma novērtējumā⁵ konstatēts, ka MIP kopumā efektīvi aptver to nozaru vajadzības, uz kurām tā attiecas. Ir konstatēts, ka veiktās darbības sniedz nepārprotamu pievienoto vērtību valstu darbībām. Tiek atzīts, ka šī programma ir sasniegusi lielāko daļu tās mērķu, vai tiek norādīts, ka no īstenošanas un rezultātiem izriet, ka izvirzītie mērķi ļoti iespējams tiks sasniegti. Turklāt ir sasniegtas galvenās mērķa grupas. To novērtē kā programmu, kas uzlabo studentu iemaņas, pielāgošanās spēju un nodarbinātības iespējas un kas spēcina daba tirgu atvērtību un efektivitāti. Tā uzlabo personāla profesionālo attīstību, uzlabojot Eiropas izglītības efektivitāti.

No starpposmu rezultātiem arī izriet, ka kopš 1987. gada, kad dalībnieku skaits bija ļoti neliels, apakšprogrammā *Erasmus* piedalījušies 2,4 miljoni studentu, un mērķis ir panākt, lai līdz 2013. gadam šajā programmā būtu piedalījušies 3 miljoni studentu. Šāda tipa apmaiņas tirgus vērtību apstiprina vairāk nekā 40 % darba devēju, kas uzskata, ka augstskolu beidzējiem ar starptautisku pieredzi ir labākas zināšanas nekā studentiem bez šādas pieredzes. Šajā pašā programmā katru gadu ir piedalījušies vairāk nekā 40 000 augstskolu darbinieki.

Saskaņā ar MIP starpposma novērtējumu vairāk nekā 77 000 cilvēku ir arī izmantojuši mācīšanās vai mācīšanās mobilitāti, ko atbalsta apakšprogramma *Leonardo da Vinci*. 85 % dalībnieku *Leonardo da Vinci* mobilitātes programmā atzīst, ka viņu prakses laiks ir nācis par labu viņu karjerai.

Starpposma novērtējumā norādīts, ka MIP ir pierādījusi savu pievienoto vērtību, palielinot mācīšanās Eiropas dimensiju visās tās jomās un apakšprogrammās. Augstākās izglītības apakšprogramma *Erasmus* papildus “iedvesmošanai” vai “ietekmēšanai” rāda izmērāmu ES pievienoto vērtību⁶.

Kopumā var secināt, ka MIP lietderība un efektivitāte ir laba un ka tās mērķi joprojām ir aktuāli. Konstatētās īstenošanas grūtības lielākoties izraisa negatīvi ārēji faktori, piemēram, valodas zināšanu trūkums potenciālo dalībnieku starpā. Visticamāk ar šo nodarbojas apakšprogramma *Erasmus*.

Tomēr saskaņā ar starpposma novērtējumā konstatēto ir arī skaidri redzams, ka dažādu apakšprogrammu sniegums ir nevienmērīgs un izvirzīto mērķu ambīciju līmenis dažos gadījumos ir neproporcionāls piešķirtajiem līdzekļiem, jo īpaši tas attiecas uz apakšprogrammu *Comenius*. Konkrēto un darbības mērķu skaits ir pārāk liels, un tas var nelabvēlīgi ietekmēt jau tā sadrumstaloto MIP būtību. Turklāt dažiem no konkrētajiem mērķiem nav skaidras saistības ar vispārīgajiem mērķiem, un

---

⁵ Mūzizglītība programmas starpposma novērtējums (2007-2013), 2011. gads: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/education/2011/llpreport_en.pdf

⁶ Plašāku informāciju par ES pievienoto vērtību skatiet dokumentā SEC(2011)867: *Commission Staff Working Paper - The added value of the EU budget -accompanying the document COM(2011)500: A budget for Europe 2020*

vairākos gadījumos mērķi arī pārklājas. Šie konstatējumi sniedza būtisku ieguldījumu racionalizētā ierosinātās programmas „Erasmus visiem” veidošanā.

3.3. Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts

Nesen dibinātā Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta mērķis ir integrēt augstāko izglītību, pētniecību un inovācijas. Tā prioritāte ir ilgtermiņa inovācijas darbību pārnese uz komerciālu lietojumu, jo īpaši ar jaunizveidotiem uzņēmumiem un atvasinātiem uzņēmumiem.

2010. gadā darbu sāka pirmās zināšanu un inovāciju kopienas (ZIK), kuras atbalstīja EIT, bet kuru budžetā 75 % finansējuma nāca no citiem avotiem. Pirmais novērtējums apstiprināja, ka EIT visumā ir sasniedzis galvenos operatīvos mērķus darbības uzsākšanas posmā, kaut arī bijusi zināma aizkavēšanās tai piemītošās sarežģītības dēļ⁷.

Novērtējumā tomēr arī atzīmēts, ka šajā agrīnajā attīstības stadijā EIT vēl tikai strādā pie tā, lai sasniegtu mērķi būt par paraugmodeli. Tam vēl visās savās funkcijās jāiegūst pietiekams pieredzes un profesionālo zināšanu līmenis. Tika arī konstatēts, ka varētu uzlabot pasaules līmeņa augstskolu un inovāciju centru dalību, kā arī savstarpēji papildinošas attiecības starp EIT un citām ES programmām. Varētu arī padarīt skaidrāku dalībnieku atlases procesu un kritērijus. Novērtējuma rezultāti tika iekļauti nesenajā Komisijas priekšlikumā par grozījumiem EIT regulā (Regula (EK) Nr. 294/2008), un to ietekmē tiks sagatavots rīcības plāns.

3.4. Marijas Kirī⁸ vārdā nosauktās darbības

Marijas Kirī vārdā nosauktās darbības pētnieku mobilitātes un apmācības atbalstam finansē ar īpašo programmu „Cilvēki” no Septītās pētniecības pamatprogrammas. Nesen veiktajā Septītās pamatprogrammas starpposma novērtējumā secināts, ka programma „Cilvēki” līdz šim ir bijusi sekmīga un ka veiktās darbības ir labi strukturētas un līdzsvarotas. Šīs darbības ir vērtīgs kritērijs ES pētnieku darba apstākļiem un nodarbinātības standartiem. Ieteikts atlikušajos Septītās pamatprogrammas gados neieviest jaunas atbalsta shēmas.

3.5. Jaunatne darbībā

Stratēģijas „Eiropa 2020” ietvaros programmas „Jaunatne darbībā” (JD) mērķis ir veicināt pārrobežu mācību mobilitātes un jauniešu un jaunu darba ņēmēju nodarbinātības iespējas, kā arī personības attīstību un uzņēmēja garu. Saskaņā ar "Jaunatne darbībā" starpposma novērtējumu kopš 2007. gada šīs programmas atbalstītos projektos piedalījušies vairāk nekā 500 000 jauniešu vai gados jaunu darba ņēmēju⁹. Līdz 2011. gadam tika izsniegts vairāk nekā 130 000 neformālās izglītības

⁷ Eiropas Inovāciju institūta novērtējums, 2011. gads; http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/education/2011/eitreport_en.pdf

⁸ Kaut arī Marijas Kirī vārdā nosauktās darbības ir daļa no programmas „Cilvēki”, ko finansē no Septītās pamatprogrammas, tās tomēr saskaņā ar ABB nomenklatūru ir iekļautas politikas jomā „Izglītība un kultūra”, un tāpēc par tām ir ziņots šajā iedaļā.

⁹ Eiropas Inovāciju institūta novērtējums, 2011. gads; http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/education/2011/eitreport_en.pdf

iespēju sertifikātu *Youthpass*, kas labāk dokumentē to iemaņu uzlabošanu, kuras paredzētas nodarbinātības izredžu palielināšanai.

Starposma novērtējums apstiprina šīs programmas pievienoto vērtību. Konstatēts, ka programma palīdz jauniem cilvēkiem, kuriem ir mazāk iespēju, un tā ir šīs programmas unikāla iezīme salīdzinājumā ar citām programmām. 95 % no jauniešiem, kuri piedalījušies šajā programmā, uzskata, ka viņi iemācījušies labāk komunicēt ar cilvēkiem, kas runā citā valodā, un 66 % uzskata, ka viņu nodarbinātības izredzes ir palielinājušās, pateicoties pieredzei, kas gūta kopīgi finansētā projektā. Turklāt novērtējums un jaunākie uzraudzības apsekojumi¹⁰ apstiprina, ka šī programma efektīvi sekmē jauniešu aktīvu līdzdalību sabiedrībā.

Tomēr ir arī noteikts, ka pārāk lielā mērķu un darbību skaita dēļ šī programma kļūst sadrumstalota un zaudē iekšējo saskaņotību. Turpmākās vienotās programmas "Erasmus visiem" struktūra dod iespēju pārkārtot un pārskatīt pašreizējos mērķus, padarot tos konsekventākus un saskaņotākus.

3.6. Kultūra

Programma "Kultūra" veicina to cilvēku pārrobežu mobilitāti, kuri strādā kultūras nozarē, veicina kultūras un mākslas darbu starpvalstu apriņķi un sekmē starpkultūru dialogu.

Šīs programmas būtiskā pievienotā vērtība ir tās ieguldījums lielākā informētībā par kopēja Eiropas mantojuma pastāvēšanu, starpkultūru dialogā, Eiropas kultūru dažādības un bagātības nodrošināšanā un veicināšanā, kā arī mākslas un kultūras darbinieku un to darbu starptautiskās mobilitātes veicināšanā. Saskaņā ar stratēģiju "Eiropa 2020" kultūras un radošās nozares, ko atbalsta ES darbības (piemēram, Eiropas Kultūras galvaspilsētas, daiļliteratūras tulkošana, ES balvas utt.) veicina inovācijas, darbvietu radīšanu, vietējo un reģionālo attīstību un sociālo iekļaušanu.

Tikai 2010. gadā vien starpvalstu sadarbības projektos dalībvalstu starpā pārvietojās gandrīz 20 000 mākslinieku un kultūras darbinieku un ar sniegto atbalstu ES apriņķī bija vairāki tūkstoši mākslas darbu. Tas miljoniem Eiropas iedzīvotāju nodrošināja piekļuvi kultūras darbiem, piemēram, aptuveni 25 miljoni cilvēku apmeklēja vairāk nekā 22 600 kultūras objektu, kas 2010. gadā bija atvērti publikai Eiropas Mantojuma dienās, kuras daļēji finansēja šī programma.

Saskaņā ar starposma vērtējumu šai programmai ir unikāla nozīme pārrobežu sadarbības sekmēšanā, savstarpēja mācīšanās procesa veicināšanā un nozares profesionalizācijā, kā arī citu Eiropas valstu darbu pieejamības paplašināšanā Eiropas pilsoņiem¹¹.

Šajā novērtējumā tomēr arī secināts, ka pašreizējās programmas trīs konkrētos mērķus nepieciešams pielāgot projektu organizētāju reālajām vajadzībām. Sadarbības projektu

¹⁰ "Jaunatne darbībā" uzraudzības apsekojumi: http://ec.europa.eu/youth/focus/doc/monitoring_survey/report_monitoring_survey_2011.pdf

¹¹ Programmas "Kultūra" starposma novērtējums (2007.-2013. gads), 2011. gads: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/education/2010/llpreport_en.pdf

pieredze arī parāda nepārprotamu problēmu saistībā ar to, kā būtu jāsaprot, jāpauž un jāveicina programmas mērķi. Pašas programmas vadībā joprojām ir vieta turpmākiem uzlabojumiem dažos informācijas sistēmu aspektos, kuras atbalsta šo programmu. Ņemot vērā šādu gūto mācību, Komisijas priekšlikumā topošajai pamatprogrammai “Radošā Eiropa” mēģināts veikt nepieciešamos pielāgojumus, lai reaģētu uz izaicinājumiem, ar ko pašlaik Eiropā sastopas kultūras un radošās nozares.

3.7. *MEDIA 2007*

Saskaņā ar stratēģiju “Eiropa 2020” galvenais programmas *MEDIA* mērķis ir spēcīnāt Eiropas audiovizuālās nozares konkurētspēju. Šī programma atbalsta profesionāļu mācības un tīklošanu, kā arī Eiropas filmu un audiovizuālu darbu attīstību un pārrobežu apriņi. Jaunais *MEDIA* producēšanas garantiju fonds atvieglo piekļuvi finansējumam Eiropas audiovizuālo darbu producēšanas uzņēmumiem. Programma *MEDIA Mundus* atbalsta sadarbību ES un trešo valstu profesionāļu starpā.

Komisija vērtē, ka, pateicoties *MEDIA* producēšanas garantiju fonda piesaistes efektam, aizdevumos filmu ražotājiem būs pieejami vairāk nekā EUR 100 miljoni. Ar shēmu *MEDIA Development* ik gadu atbalsta aptuveni 300 jaunu filmu, un filmas, kuras atbalsta shēma *MEDIA Distribution*, veido 50 % no kinoteātros rādītajām Eiropas filmām. Lēš, ka katrs no programmas *MEDIA 2007* investētais euro rada 6 euro no privātiem finansējuma avotiem, un kinoteātru nozares finansējumā reizinātājs ir 14.

Programmas *MEDIA 2007* starposma novērtējumā secināts, ka šī programma sasniedz savu galveno mērķi. Tās ieguldījums kultūras dažādības veicināšanā Eiropā ir ievērojams. Tika apliecināta līdzfinansēto darbību efektivitāte un tika apstiprināta pievienotā vērtība, kādu tā sniedz valstu intervencei. Programmu *MEDIA Plus* un *MEDIA 2007* pieejamais novērtējums parādīja, ka šīs programmas veicina vienmērīgāku audiovizuālo darbu producēšanu Eiropas valstīs, kur ir dažādas audiovizuālās produkcijas spējas¹².

Starposma novērtējumā tomēr arī secināts, ka programmas *MEDIA* atbalstā raidīšanai un interaktīvu tiešsaistes un bezsaistes audiovizuālo darbu veidošanai ir zema efektivitāte. Kaut arī tiek pieliktas pūles, lai pielāgotu programmu *MEDIA*, dažos gadījumos programmas tradicionālie intervences veidi neļauj pilnībā apmierināt nozares ātri mainīgās vajadzības. Komisija ir ierosinājusi labot šo situāciju topošajā programmā “Radošā Eiropa”.

---

¹² Starposma vērtējums programmai *MEDIA 2007*, 2010. gads: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/culture/2010/media_en.pdf
Évaluation finale des programmes MEDIA Plus et MEDIA Formation, 2007: http://ec.europa.eu/culture/media/programme/docs/overview/evaluation/reports/media%20plus/rapport_finale_m_plus.pdf

4. PĒTNIECĪBA¹³

4.1. Ievads

Saskaņā ar Līgumu stratēģiju “Eiropa 2020” un pamatiniciatīvu “Inovāciju savienība”¹⁴, Eiropas pētniecības politikā ir šādi trīs galvenie mērķi:

- (1) attīstīt uz zināšanām un inovāciju balstītu ekonomiku,
- (2) mobilizēt un koordinēt piemērota mēroga pētniecības un inovāciju pasākumus, lai reaģētu uz sabiedrībai nozīmīgiem jautājumiem, piemēram, klimata pārmaiņām, enerģijas un resursu izmantošanas efektivitāti, veselības jautājumiem un sabiedrības novecošanos,
- (3) stiprināt zināšanu bāzi un sasniegt izcilību pētniecībā Eiropā.

Galvenais Eiropas Savienības politikas rīks pētniecības jomā ir Septītā pamatprogramma (*FP7*), kuras kopējais budžets pārsniedz 50 miljardus euro¹⁵.

FP7 investē progresīvākajos pasaules līmeņa pētījumos un sekmē to veikšanu. *FP7* īsteno ar četrām speciālām programmām: “Sadarbība”, “Idejas”, “Cilvēki”¹⁶ un “Spējas”.

Speciālā programma “**Sadarbība**” nodrošina finansējumu pētnieciskiem sadarbības projektiem, ko īsteno starptautiski rūpniecības un akadēmiskās vides konsorģiji, kuri organizēti desmit tēmās: veselība; pārtika, lauksaimniecība un zivsaimniecība, biotehnoloģija; informācijas un komunikācijas tehnoloģijas; nanozinātne, nanotehnoloģijas, materiāli un jaunas ražošanas tehnoloģijas; enerģija; vide (ieskaitot klimata pārmaiņas); transports (ieskaitot aviāciju); sociālekonomiskās un humanitārās zinātnes; kosmoss; drošība¹⁷.

Speciālā programma „**Idejas**” nodrošina finansējumu individuālām personām un to komandām, kas iesaistīti progresīvā pētniecībā jaunās zinātnes un tehnoloģijas progresa jomās. Šo programmu īsteno Eiropas Pētniecības padome (*ERC*). *ERC* izveides mērķis ir spēcīnāt izcilību, dinamismu un radošumu, kā arī padarīt Eiropu pievilcīgāku labākajiem pētnieku virzītiem izpētes projektiem.

---

¹³ Šī sadaļa koncentrējas uz izpētes darbībām, kas ietvertas Kopbudžeta 8. sadaļā "Zinātniskā pētniecība". Septītās pamatprogrammas darbības, kas ir daļa no citām politikas jomām, saskaņā ar ABB nomenklatūras noteikumiem nav iekļautas.

¹⁴ SEC(2010)1161.

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Lēmums Nr. 1982/2006/EK par Eiropas Kopienas Septīto pamatprogrammu pētniecības, tehnoloģiju attīstības un demonstrējumu pasākumiem (no 2007. līdz 2013. gadam), OV L 412/2006.

¹⁶ Par Marijas Kirī vārdā nosaukto darbību mērķu sasniegšanu ziņo sadaļā "Izglītība un kultūra", jo kopš 2010. gada šo programmu pārvalda Izglītības un kultūras ĢD.

¹⁷ Dažas programmas “Sadarbība” daļas (Kosmoss un Drošība) vada Uzņēmējdarbības ģenerāldirektorāts, un par programmas “Sadarbība” daļu "Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas" vadību atbild Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu ģenerāldirektorāts (*INFISO* ĢD).

Speciālā programma “Spējas” finansē darbības, kas veidotas, lai uzlabotu Eiropas pētniecības infrastruktūru un MVU pētniecības spējas. Tā ietver arī mazākas programmas, kas attiecas uz šādām tēmām: zinātne sabiedrībā, zināšanu reģioni, pētniecības potenciāls, starptautiskā sadarbība un saskaņota pētniecības politikas attīstība.

Septītās pamatprogrammas pirmajos četros gados (2007. līdz 2010. gads) attiecībā uz 245 noslēgtiem aicinājumiem iesniegt priekšlikumus tika saņemti 59 140 priekšlikumi¹⁸, kas ietvēra aptuveni 312 600 pieteikuma iesniedzējus. No tiem gandrīz 12 500 priekšlikumi, kas ietvēra aptuveni 69 300 pieteikuma iesniedzējus, tika atlasīti finansēšanas pārrunām, un kopējais plānotais ES ieguldījums ir 20,4 miljardi euro¹⁹.

2010. gadā 35 % dalībnieku apstiprinātajos priekšlikumos bija no augstākās un vidējās izglītības nozares, tātad galvenokārt no universitātēm. 27 % dalībnieku bija no rūpniecības nozares, savukārt pētniecības organizācijas pārstāvēja vēl 24 % dalībnieku.

Komisija speciālās programmas "Sadarbība" ietvaros īpašu uzmanību pievērš MVU finansēšanai, ievērojot attiecīgo 15 % mērķi, kas noteikts lēmumā par Septīto pamatprogrammu²⁰. Runājot par MVU līdzdalību programmas "Sadarbība" jautājumos, nedaudz vairāk kā 14 % no programmas "Sadarbība" budžeta tiek novirzīts MVU. Pateicoties MVU mērķtiecīgiem aicinājumiem 2011. un 2012. gada darba programmu ietvaros pirms Septītās pamatprogrammas beigām 2013. gadā jāsasniedz 15 % mērķis.

Pamatprogrammas starptautisko raksturu atspoguļo tas, ka Septītās pamatprogrammas darbībās ir iesaistītas 169 valstis.

Septītā pamatprogramma ilgst no 2007. līdz 2013. gadam. Šeit sniegtie pierādījumi ir balstīti uz Septītās pamatprogrammas starpposma novērtējumu, kas tika veikts 2010. gadā, un plašākā mērā uz Sestās pamatprogrammas *ex-post* novērtējumu, kas tika iesniegts 2009. gadā.

4.2. Sestā un Septītā pamatprogramma

FP6 ex-post novērtējuma ziņojumā atzīts, ka pamatprogramma ir jaudīgs instruments pētniecības un izstrādes aktivizēšanai Eiropā, ko var īstenot tikai ar rīcību Eiropas līmenī. Konstatēts, ka *FP6* ietvaros veiktās darbības ir radījušas Eiropā pievienoto vērtību, visumā veicinājušas rūpniecības konkurētspējas palielināšanos, radījušas tīkla ārējo ietekmi un stiprinājušas zināšanu infrastruktūru Eiropā²¹.

---

¹⁸ Skaitļi ir balstīti uz priekšlikumiem, kuriem ir tiesības saņemt atbalstu un attiecībā uz kuriem pirmajā posmā netika saņemts priekšlikums, ja uzaicinājums ietver divus posmus.

¹⁹ Šie skaitļi un turpmākajās trīs rindkopās minētie skaitļi ir iegūti no: *Ceturtais Septītās pamatprogrammas uzraudzības ziņojums — 2010. gada uzraudzības ziņojums*: http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=fp7-monitoring

²⁰ Mērķis ir nodrošināt, lai vismaz 15 % no programmas finansējuma tiktu novirzīti MVU.

²¹ Sestās pamatprogrammas pētniecībai un tehnoloģiskai attīstībai (2002.–2006. gads) novērtējums: http://ec.europa.eu/research/reports/2009/pdf/fp6_evaluation_final_report_en.pdf

Konkrētāk, bet joprojām attiecībā uz visas programmas sniegumu, tika atzīts, ka *FP6* ir ietvērusi pirmšķirīgus projektus, iesaistot augstākā līmeņa pētniekus un labi pārvaldītus konsorcijs. Tie ir devuši ieguldījumu pētnieku mobilitātes uzlabošanā un pētījumu komandu internacionalizēšanā. Tas ir palīdzējis Eiropai uzlabot spējas veikt starptautiski konkurētspējīgus pētījumus zinātnes un tehnoloģijas progresīvākajās jomās un sociāli un rūpnieciski nozīmīgās jomās.

Runājot par jomām, kuras jāuzlabo, mērķis par 40 % sieviešu dalību vēl nav sasniegts un ir īpaši sarežģīts, ņemot vērā to, ka sieviešu īpatsvars pētniecībā visā ES ir tikai aptuveni 30 %. Sievietes vēl mazāk ir pārstāvētas vadošos amatos, kaut arī gaidāms, ka šī situācija ar laiku pakāpeniski uzlabosies.

Turklāt par spīti tam, ka ir atzīts, cik svarīgi ir tas, ka pētniecībā piedalās gan lieli uzņēmumi, gan MVU, lai aizpildītu plaisu starp pētniecības rezultātiem un inovāciju, ražošanas uzņēmumu dalība tomēr samazinās, gan mērot to finansējuma īpatsvarā, gan dalībnieku skaita ziņā. Ražošanas uzņēmumu dalība samazinājās no 39 % *FP4* līdz 31 % *FP6*, un pašlaik tā *FP7* veido tikai 25 %. Pastāv arī pierādījumi, ka mazus uzņēmumus vairāk kavē procedūru sarežģītība un līgumu kavēšanās. Tā tas būs pat tādā gadījumā, ja ražošanas uzņēmumu lielāku dalību izraisīs Kopīgās tehnoloģijas iniciatīvas, kas līdz šim attīstījušās lēni.

FP7 tomēr ir novērtēta kā programma, kas rada un sekmē plašu tīklošanas darbību klāstu daudzu nacionālo pētniecības centru starpā, radot jaunas iespējas zinātniekiem un papildinot esošo finansējumu, piemēram, ar riska dalīšanas finanšu mehānismu. Ir apstiprināta tās nozīme kopīgas pētniecības sekmēšanā ar spēcīgu starptautisko dimensiju, piedaloties 169 valstīm no visas pasaules²². Spriežot gan pēc iesaistīto pētnieku skaita, gan pēc pētnieku komandu ģeogrāfiskās izplatības, gan arī pēc aptverto tēmu klāsta, novērtējumā konstatēts, ka *FP7* ir ārkārtīgi plašs tvērums²³.

Konkrētāk, *FP7* starpposma novērtējumā arī ir pamatots, ka, kaut arī *FP7* ir definēta kā pirmskonkurences pētniecības un izstrādes programma, tajā ir daži būtiski pamatelementi, kas balsta inovācijas procesus un spējas, kuras veicina rūpniecisko un tirgus efektivitāti. Ir sniegta norāde uz veidu, kā sadarbojas pētnieku komandas no dažādām valstīm un dažādām nozarēm, radot dinamisku inovācijas sistēmu raksturīgu iezīmi. Tas ļauj konstatēt, ka dalībnieki no ražošanas, pētniecības un augstākās izglītības jomas sasniedz augstu starpdisciplinārās sadarbības pakāpi un orientāciju uz praktisku izmantojamību²⁴.

Novērtējumos atzīts, ka pamatprogrammas īstenotas pareizi, un uzsvērts tas, ka pēdējos gados ievērojami ir uzlabojies veids, kādā tiek organizēta pamatprogrammu

---

²² Septītās pamatprogrammas starpposma novērtējums: http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/fp7_interim_evaluation_expert_group_report.pdf

²³ Septītās pamatprogrammas starpposma novērtējums: http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/fp7_interim_evaluation_expert_group_report.pdf

²⁴ Septītās pamatprogrammas starpposma novērtējums: http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/fp7_interim_evaluation_expert_group_report.pdf

novērtēšana²⁵, un procesuālā līmenī aicinājumi ir tikuši efektīvi izstrādāti un apstrādāti, un šīs procedūras ir nodrošinājušas, ka līdzekļi tiek piešķirti saprātīgā termiņā un godīgi²⁶.

Vienlaicīgi abos pamatprogrammu līmeņa novērtējumos konstatēta spēcīga vajadzība pēc turpmākiem pasākumiem saistībā ar pamatprogrammu vienkāršošanu, uzsvērot dažādās problēmas, kādas pastāv saistībā ar to darbības sarežģītību. *FP6 ex-post* novērtējumā teikts, ka *FP6* ir turpinājusi ietvert apgrūtināšu administrācijas līmeni. Eksperti norāda uz to, ka šis slogs ir īpaši liels jaunajiem dalībniekiem — vai tie būtu MVU, jaunie pētnieki, dalībnieki no jaunajām dalībvalstīm vai trešām valstīm²⁷.

Divus gadus vēlāk, 2010. gadā, *FP7* starpposma novērtējuma panelis uzsvēra, ka vairākas izmaiņas, kas tika īstenotas attiecībā uz *FP7*, pētnieku aprindas ir atzinīgi novērtējušas, un tās neapšaubāmi ir bijušas panākums, īpaši Vienreizējās reģistrēšanas sistēma (*Unique Registration Facility*), elektroniskā pieteikumu iesniegšanas sistēma (*EPIeS*) un ne tik stingras revīzijas prasības. Taču eksperti uzskata, ka progresa trūkums attiecībā uz daudzām zināmām problēmām rada vilšanos²⁸.

4.2.1. Programma “Sadarbība”

Programma “Sadarbība” ir viens no galvenajiem publiskā finansējuma avotiem starpvalstu sadarbībai ES, nodrošinot pievienoto vērtību Eiropas līmenī. Programma “Sadarbība” uzsvēr šīs programmas nozīmi tīklojumu veidošanā visā Eiropā. *FP7* starpposma novērtējumā secināts, ka sadarbības projekti ir Eiropas Pētniecības telpas centrā un ka *FP7* aizpilda būtiskas plaisas valstu pētniecības darbību starpā, tādējādi nodrošinot kritisko masu un pievienoto vērtību daudzās jomās. Daudzas *FP7* darbības ir atzītas par tādām, kas, visticamāk, nebūtu notikušas bez ES līmeņa finansējuma²⁹.

Viens no galvenajiem secinājumiem no darba par pētniecības tīkliem un to veidošanu ir tas, ka pamatprogrammas ir bijušas būtiskas, stimulējot arvien izplatītāku zināšanu apmaiņas kultūru. Saskaņā ar šo pētījumu *FP6* ir veicinājusi EPT izveidi, uzlabojot pētniecības integrāciju un koordināciju visā Eiropā, un radījusi lielāku konkurētspēju. Šis pētījums izceļ būtisku attieksmes un izturēšanās maiņu daudziem *FP6* dalībniekiem un jo īpaši lielāku atvērtību attiecībā pret starptautisku zināšanu apmaiņu un pētniecisku sadarbību³⁰.

²⁵ *FP6 ex-post* novērtējums, vii. lpp.

²⁶ *FP7* starpposma novērtējums, 7. lpp.

²⁷ *FP6 ex-post* novērtējums, 36. lpp.

²⁸ *FP7* starpposma novērtējums, 56.-57. lpp.

²⁹ Septītās pamatprogrammas starpposma novērtējums: http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/fp7_interim_evaluation_expert_group_report.pdf

³⁰ NetPact: Structuring effects of Community research. The impact of the RTD Framework Programme on network formation. Galīgais ziņojums Eiropas Komisijai: http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/fp6-evidence-base/evaluation_studies_and_reports/evaluation_studies_and_reports_2009/structuring_effects_of_community_research_-_the_impact_of_the_framework_programme_for_rtd_on_network_formation.pdf#view=fit&page=none

Viens no *FP7* novērtējuma secinājumiem ir tāds, ka galveno pievienoto vērtību no pētnieciskas sadarbības veselības jomā ES līmenī iegūst no starptautiskas sadarbības, dažādu aktivitāšu un dalībnieku integrācijas dažādos projektos un Eiropas centienu koncentrēšanas uz mazāku skaitu, bet svarīgākām prioritātēm. Tajā arī norādīts, ka izpēte transporta darbībā atbilstoši *FP7* piemēro spēcīgāku un plašāku pieeju, pievēršoties risināmām problēmām, ieskaitot apsvērumus par dažādu transporta veidu integrāciju, infrastruktūras nozīmes svarīgumu un lietošanas modeļiem. Par jomām ar lielu pievienoto vērtību Eiropas līmenī pasludinātas multimodālas aktivitātes, kas apvieno dažādus transporta veidus, piemēram, autotransportu, dzelzceļa transportu, aviotransportu un ūdensceļu transportu, jo valstu programmas reti pievēršas šiem jautājumiem. *FP7* novērtējums arī rāda, ka programma "Sadarbība" attīsta mazāko valstu potenciālu un spējas piedalīties un sadarboties.

4.2.2. Programma "Idejas"

FP7 starpposma novērtējumā attiecībā uz programmu "Idejas" secināts, ka izcilības princips projektu izvēlē ir pamatā ievērots, jo galvenokārt tiek finansēti labākie pētnieki, priekšlikumu kvalitāti visumā vērtē kā augstu un attiecībā uz finansējumu pastāv spēcīga konkurence. Tika uzsvērts, ka *ERC* ir veiksmīgi piesaistījusi un finansējusi pasaules līmeņa pētniecību, un tam ir bijusi būtiska nozīme, piesaistot pētnieciskos talantus ES.

Noteikts, ka pētnieku virzītu konkurētspējīgu izpētes priekšlikumu sajaukuma finansēšana ir ļāvusi *ERC* finansēt pētījumus, kuri gan tieši attiecas uz ES politikas vajadzībām, gan kuriem ir potenciāls risināt iespējamās nākotnes problēmas. EPP finansēto projektu atklājumus zinātnieku aprindās slavē kā "pagrieziena punktus" un "izcilus sasniegumus".

4.2.3. Programma "Spējas"

Pašlaik pieejamie pierādījumi liecina, ka *FP7* ir veicinājusi augsta līmeņa pētniecības un zināšanu spējas Eiropā, kļūstot par tīklojuma pavedienu vairāk nekā 500 dažādu valstu pētniecības infrastruktūras (PI) iestādēm³¹ dažādās jomās, un nodrošināja augsta līmeņa izglītību un apmācību jauniem pētniekiem, izmantojot savstarpēju sadarbību, kas attīstīta PI ietvaros. Novērtēts arī, ka *FP7* atbalstītās PI ir ietekmējušas Eiropas konkurētspēju, veidojot izmēģinājumu vidi inovācijas veicināšanai un "pētījumu tirgus" iespēju radīšanai ražošanas nozarē³².

5. SECINĀJUMI

Komisija šajā ziņojumā saskaņā ar LESD 318. pantu sniedz pārskatu par galvenajiem jaunāko novērtējumu darba rezultātiem, kurā galvenā uzmanība vērsta uz dažādiem

³¹ Lūdzam ņemt vērā, ka programmā "Spējas" pētniecības infrastruktūras, uz IST balstītu pētniecības infrastruktūras (e-infrastruktūras) pārvalda Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu ĢD.

³² Fotkis C. (2010) *FP7 Interim Evaluation: Analyses of FP7 supported research infrastructures initiatives in the context of the European Research Area*, pieejams tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/fp7-evidence-base/experts_analysis/c.%20fotakis_-_research_infrastructure.pdf#view=fit&pagemode=none

attīstības posmiem divās galvenajās ES finansiālās intervences jomās: Izglītībā un kultūrā, un pētniecībā.

Šajā ziņojumā galvenā uzmanība vērsta uz tiem rezultātiem un ietekmēm, attiecībā uz kuriem konstatēts, ka tie sasniegti, pateicoties ES finansējumam, izmantojot jaunākos un būtiskākos izvēlēto programmu un darbību novērtējumus, ko dažkārt papildina atsaucis uz iepriekšējiem novērtējumu rezultātiem. Tas sniedz pārskatu par svarīgākajiem nesena novērtējuma rezultātiem, kuri attiecas uz izvēlētajām programmām, salīdzinājumā ar sīkākiem ziņojumiem un citiem dokumentiem, kas jau pieejami par konkrētiem šo programmu elementiem.

Šis ziņojums aptver izglītības un kultūras, kā arī pētniecības jomu, galvenokārt ņemot vērā saistību ar "ES 2020" pamatmērķiem un pamatiniciatīvām, pieejamo informāciju saistībā ar sniegumu un novērtējumu, kā arī centralizēto vadības metodi. Šā ziņojuma pamatā ir detalizēta informācija, kas sniegta daudzajos tekstā norādītajos avotos. Tā mērķis ir sniegt pārskatu par to programmu mērķiem, kuras ir ES finansējuma objekts, un par to radīto ietekmi un sasniegtajiem rezultātiem atkarībā no programmā sasniegtā posma attiecīgā novērtējuma laikā.

Attiecībā uz izglītības un kultūras jomu ziņojums rāda, ka izmantotie finanšu instrumenti atkarībā no īstenošanas etapa raksturojami kā labi taustāmu rezultātu sasniegšanas ziņā un tādā ziņā, ka sasniedz vai, visticamāk, sasniegs lielāko daļu šo instrumentu izvirzīto mērķu. Turklāt šis ziņojums sniedz dažādus konkrētus piemērus par radītu pievienoto vērtību, ko panāk citu starpā ar starpvalstu dimensijas ieviešanu, ar pārrobežu sadarbību un plašāku zināšanu izplatīšanu vai veidojot sviras efektu, kā tas, piemēram, ir programmas *Media 2007* gadījumā. Šajā ziņojumā tāpat atklātas arī jomas, kurās nepieciešami uzlabojumi, piemēram, vajadzība precīzāk definēt un padarīt mērķtiecīgākus mērķus vai uzlabot vadību, šie abi jautājumi ir laboti nākamo programmu priekšlikumos.

Pētījumu jomā ziņojumā norādīts, ka pamatprogrammas ir sasniegušas gaidītos rezultātus vai ir šo rezultātu sasniegšanas procesā. Pamatprogrammas ir atzītas par jaudīgu instrumentu pētniecības aktivizēšanai, ko var īstenot tikai ar rīcību Eiropas līmenī. Ir arī atzīts, ka tās radījušas Eiropā pievienoto vērtību, visumā veicinājušas rūpniecības konkurētspējas palielināšanos, radījušas tīkla ārējo ietekmi un stiprinājušas zināšanu infrastruktūru Eiropā. *FP7* nepārprotami dod nozīmīgu ieguldījumu Eiropas zinātnē un Eiropas Pētniecības telpas izveidē, un tai ir plašs un iespaidīgs tvērums. Ziņojumā arī atzīts, ka viena no jomām, kur vajadzīgi tālāki uzlabojumi, ir vajadzība turpināt centienus attiecībā uz pamatprogrammas vienkāršošanu un īstenošanu. Pasākumi šajā virzienā ir veikti, veidojot jaunās programmas nākamajam finanšu periodam, īpaši priekšlikumos programmai "Apvārsnis 2020".

Katru gadu aptverot ierobežotu skaitu programmu, kurām ir pieejami atbilstoši novērtējumi, šāds ziņojums vidējā termiņā varēs aptvert plašu finanšu programmu klāstu ar dažādām vadības metodēm.

Šajā ziņojumā minētie novērtējumi ir arī izmantoti, sagatavojot priekšlikumus jaunajai daudzgadu finanšu shēmai, kas darbosies no 2014. līdz 2020. gadam. Pieredze par novērtēšanas darba funkcionēšanu ir iestrādāta nākotnes novērtējumu izveidē, lai

nostiprinātu šo procesu un uzlabotu tā rezultātus. Komisija strādās pie tā, lai nodrošinātu lielāku koordināciju, informācijas apmaiņu un saskaņotību gan ar Komisiju, gan dalībvalstīm attiecībā uz plānošanu, organizēšanu un uz uzraudzības un novērtēšanas izmantošanu nākamajā finanšu shēmā.

Veidojot šo ziņojumu, Komisija arī izvirza jautājumu par šā ziņojuma funkciju un laiku saistībā ar gadskārtēju budžeta izpildes apstiprināšanu, jo īpaši ņemot vērā novērtēšanas darba aptverto periodu atšķirīgo laiku un garumu, salīdzinot ar konkrētāko budžeta izpildes apstiprināšanas procesa skatījumu uz vienu gadu.

Komisija turpina izskatīt, kā attīstīt šā ziņojuma saturu, ņemot vērā LESD 318. pantā noteiktos kritērijus, un Parlamenta un Padomes paustās intereses, un ir gatava ziņojumu pielāgot, ņemot vērā to atbildes uz šo ziņojumu.